τικὴν ὄχθην τοῦ 'Αδίγη, ἡ ὁδὸς Τρεντῖνον—Μαντούη, ἥτις βαίνει διὰ τῆς Α. ὄχθης τοῦ 'Αδίγη, δ) ἡ ὁδὸς Βιτσέντσε-Βερόνας καὶ ε) ἡ διὰ Λενιάνο πρὸς τὸν κάτω 'Αδίγην ὁδός. Αἱ ὁδοὶ αὗται χωρίζονται ἀλλήλων δι' ἀδιαβάτων ἑδαφικῶν ἀνωμαλιῶν καὶ δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐγκαρσία μεταξὺ αὐτῶν συγκοινωνία. Ὁ Βοναπάρτης, διαθέτων μετὰ τὴν ἄφιξιν καὶ τῶν ἀναμενομένων ἐνισχύσεων, περὶ τοὺς 45 χιλ. ἄνδρας (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διατεθειμένων διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Μαντούης), κατανέμει τὰς δυνάμεις του ταύτας, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ ἐνδεχομένην, δι' οἱασδήποτε τῶν πέντε ὁδῶν τούτων αὐστριακὴν ἐπίθεσιν, ὡς ἑξῆς: α) 'Επὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Κιέζε τὴν ἀνασυγκροτηθεῖσαν Μερ. Ρεῦ (4 χιλ.) εἰς Ντεσιντζᾶνο μὲ τὰς προφυλακάς της εἰς Σάλο, β) ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ ἄνω 'Αδίγη πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν διὰ τῶν δύο ὀχθῶν αὐτοῦ ὁδῶν τὴν Μερ. Ζουμπὲρ (10 χιλ.) εἰς Ρ. μὲ τὰ προφυλακάς της εἰς Λα Κορόνα, γ) ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βιτσέντσε—Βερόνας, τὴν Μερ. Μασσενᾶ (9 χιλ.) εἰς Βερόνα καὶ Μπουσσολέγκο, δ) ἐπὶ τοῦ κάτω 'Αδίγη μεταξὺ Ρόνκο καὶ Μπάδια τὴν Μερ. 'Ωζερὼ (9 χιλ.), ε) εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μαντούης τὴν Μερ. Σερυριέ (10 χιλ.), στ) ἐν γενικῇ ἐφεδρείᾳ εἰς Νοβερμπέλλα τὴν ταξιαρχίαν Βικτὸρ (2 χιλ.) καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Ντοῦγκα ἐφεδρείαν ἱππικ. (700 ἱππεῖς) καὶ τέλος ζ) κινητήν τινα φάλαγγα ὑπὸ τὸν Λάν. Τὸ Στρατηγεῖόν του ἐγκαθιστᾷ εἰς Ροβερμπέλλα καὶ τὴν γραμμὴν συγκοινωνιῶν του διὰ Μπρέστσιακαὶ Μπεργκάμε πρὸς Μιλᾶνον. Τὴν 8 'Ιαν. αἱ ὑπὸ τὸν Ντυφὼ προφυλακαὶ τῆς Μερ. 'Ωζερὼ προσβάλλονται ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν καὶ συμπτύσσονται πρὸς Σὰν Τζένο, τὴν δ' ἑπομένην ὑποχωροῦν πρὸς Πόρτο Λενιάνα. Τὴν 12 'Ιανουαρ. ὁ Βοναπάρτης, εὑρισκόμενος εἰς Βουλώνην, ὅπου εἶχε μεταβῆ ἵνα ὑπογράψῃ συνθήκην τινὰ μετὰ τοῦ δουκὸς τῆς Τοσκάνης, πληροφορεῖται τὴν τοιαύτην πρὸς Λενιάνο ἐπίθεσιν τῶν Αὐστριακῶν καὶ σπεύδει εἰς τὸ ἐν Ροβερμπέλλο Στρατηγεῖόν του, ἐνῷ συγχρόνως κατευθύνει εἰς Μπάντια τὴν κινητὴν φάλαγγα τοῦ Λὰν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ δεξιοῦ τῆς Μερ. 'Ωζερώ. Εἰς Ροβερμπέλλα ὁ Βοναπάρτης εὑρίσκει ἀναφορὰν τοῦ 'Ωζερώ, πληροφοροῦντος ὅτι ἡ ἐν τῷ τομεῖ του ἐπίθεσις διεξάγεται ὑπὸ σοβαρῶν Αὐστριακῶν δυνάμεων. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν (12 'Ιαν.) ἐκδηλοῦται καὶ ἑτέρα ἐπίθεσις τῶν Αὐστριακῶν εἰς Σὰν Μικέλε ἐν τῷ τομεῖ τῆς Βερόνας, ἣν ὅμως ἀποκρούει εὐχερῶς ἡ Μερ. Μασσενᾶ. Πρὸ τοῦ μετώπου τῶν Μεραρ. Ρεῦ καὶ Ζουμπὲρ οὐδεμία ἐχθρικὴ κίνησις σημειοῦται. Αἱ μέχρι τῆς στιγμῆς πληροφορίαι παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ κυρία ἐχθρικὴ ἐπίθεσις στρέφεται πρὸς Λενιάνο καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τούτων ὁ Βοναπάρτης λαμβάνει τὰς διατάξεις του, ἵνα συγκεντρώσῃ τὰς δυνάμεις του πρὸς τὸν ἐν λόγῳ προβαλλόμενον τομέα. 'Αλλά, πρὶν ἢ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχετικῶν μετακινήσεων, προτιμᾷ νὰ ἀναμένῃ ἐπ' ὀλίγον, μήπως ἐν τῷ μεταξὺ ἐκδηλωθῇ καὶ ἄλλη τις ἐπίθεσις τῶν Αὐστριακῶν εἰς τὸν ἕτερον τῶν δύο ἄλλων τομέων. Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας πράγματι πληροφορεῖται, ὅτι οἱ Αὐστριακοὶ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν εἰς Λα Κορόνα προφυλακῶν τῆς Μερ. Ζουμπέρ, ἀλλ' ἀπωθήθησαν. Οὕτω ἐξεδηλώθη καὶ τρίτη ἐπίθεσις, ἀλλὰ καὶ αὕτη δὲν φαίνεται σοβαρά. 'Εν τούτοις ὁ Βοναπάρτης προτιμᾷ νὰ ἀναμείνῃ ἀκόμη ὀλίγον, ἵνα διευκρινισθῇ καλλίτερον ἡ κατάστασις καὶ τὴν πρωΐαν τῆς 13 'Ιαν. ζητεῖ ἐπειγόντως νεωτέρας πληροφορίας ἀπὸ τὸν Ζουμπέρ. Τὴν 15ὥρ. τῆς 13 'Ιαν. πληροφορεῖται, ὅτι ἡ Μερ. Ζουμπέρ, προσβληθεῖσα ὑπὸ πολὺ ἰσχυροτέρων δυνάμεων, ἀπωθήθη ἀπὸ Λα Κορόνα πρὸς Ρ. 'Εκ τῶν ἐπακολουθησασῶν πληροφοριῶν τοῦ Ζουμπὲρ ὁ Βοναπάρτης πείθεται, ὅτι ἡ κυρία ἐχθρικὴ ἐπίθεσις διευθύνεται κατὰ τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ρ. Λαμβάνει ὅθεν αὐθημερὸν τὰς ἀναγκαίας διατάξεις, ἵνα συγκεντρώσῃ τὸ μεγαλύτερον δυνατὸν μέρος τῶν δυνάμεών του ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου τούτου καὶ πρὸς τοῦτο ἀφήνει εἰς τὸν τομέα τῆς Βερόνας 3 χιλ. ἄνδρας τῆς Μερ. Μασσενᾶ, κινεῖ δὲ τὸ ὑπόλοιπον τῆς Μερ. ταύτης ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἑσπέρας πρὸς Ρ., διατάσσει δὲ συγχρόνως τὴν Μερ. Ρεῦ νὰ εὑρίσκηται περὶ τὴν 2αν πρωϊνὴν ὥραν τῆς ἑπομένης εἰς Καστελνόβο, αὐτὸς δὲ προσωπικῶς σπεύδει πρὸς Ρ. Τοιουτοτρόπως ὑπελόγιζεν ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ συγκεντρώσῃ ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ρ. περὶ τὰς 23 χιλ. ἄνδρας μετὰ 30—40 πυροβόλων.

Πράγματι ἡ κυρία αὐστριακὴ ἐπίθεσις ἦτο ἡ πρὸς Λα Κορόνα ἐκδηλωθεῖσα. Τὸ σχέδιον τοῦ διοικητοῦ τῶν αὐστριακῶν στρατευμάτων, στρατηγοῦ 'Αλβίντζι ἦτο τὸ ἑξῆς: 'Ενῷ αὐτὸς μετὰ τοῦ ὄγκου τῶν δυνάμεών του (27 χιλ.) θὰ κατήρχετο ἐκ Τρεντίνου πρὸς Ρ., τὸ ὑπὸ τὸν στρατ. Προβέρα σῶμα ἐξ 9 χιλ. ἀνδρῶν θὰ προσεπάθει νὰ εἰσδύσῃ διὰ Λενιάνο πρὸς Μαντούην, ἵνα ἀπελευθερώσῃ τὸν ἐν αὐτῇ πολιορκούμενον Βύρμσερ. Συγχρόνως μικρόν τι ἐνδιάμεσον σῶμα θὰ ἐξετέλει ἐπιδεικτικὴν ἐπίθεσιν πρὸς Βερόναν, συνενούμενον κατόπιν εἶτα μὲ τὴν ὑπὸ τὸν 'Αλβίντζι κυρίαν φάλαγγα εἴτε μὲ τὴν ὑπὸ τὸν Προβέρα τοιαύτην. Τὸ πέριξ τοῦ Ρ. ἔδαφος, πρὸς ὃ διηυθύνετο ἡ κυρία ἐπίθεσις τοῦ 'Αλβίντζι, παρουσιάζει τὴν ἑξῆς μορφήν: Τὸ ὄρος Μπάλντο ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν κορυφογραμμήν, ἥτις χωρίζει τὴν κοιλάδα τοῦ 'Αδίγη ἀπὸ τὴν λίμνην Γκάρδαν καὶ ἥτις καταλήγει ἀνατολικῶς τῆς πόλεως Γκάρδα. Νοτίως τοῦ χειμάρρου Μπρεντῖνο ἀποσπᾶται τῆς κυρίας ταύτης κορυφογραμμῆς ἀντέρεισμα, ὅπερ, διακοπτόμενον διὰ τοῦ αὐχένος τῆς Λὰ Κορόνα, ἐπεκτείνεται περαιτέρω κατὰ μῆκος τοῦ 'Αδίγη, ὑπὸ τὸ ὄνομα Μόντε Μανιόνε καὶ ἑνοῦται Δ. τοῦ 'Ινκανάλε μὲ τὰ περιβάλλοντα κυκλικῶς τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ρ. ὑψώματα. Μεταξὺ τοῦ Μόντε Μπάλντο καὶ τοῦ Μόντε Μανιόνε διανοίγεται ἡ κυματοειδὴς κοιλὰς τοῦ Τάσσο Αἱ μόναι ἀπὸ Β. πρὸς τὴν κοιλάδα ταύτην προσβάσεις εἶνε ἡ διὰ τοῦ αὐχένος τῆς Λα-Κορόνα ἡμιονικὴ ὁδὸς καί τινες ἀτραποὶ ἐκ Φερόρα, πᾶσαι βαταὶ μόνον εἰς πεζικόν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πυρ]κὸν ἢ ἱππικόν. Κατὰ μῆκος τῶν δύο ὀχθῶν τοῦ 'Αδίγη διήκουσιν αἱ δύο ἁμαξιταὶ ὁδοί, ὧν ἡ μὲν διὰ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης ἄγουσα εἰς Βερόνα ἐφράσσετο ὑπὸ τοῦ μικροῦ φρουρίου τοῦ Κιοῦζα, ἡδὲ διὰ τῆς δεξιᾶς ὄχθης ἀνέρχεται πρὸς τὸ προάστειον τοῦ Ρ., διὰ τῆς στενοποῦ καὶ τῆς ἀνωφερείας τοῦ 'Ινκανάλε. Τὸ ἀπὸ Τρεντίνου κατερχόμενον κύριον αὐστριακὸν σῶμα εἶχε κατανεμηθῆ εἰς 6 φάλαγγας ὑπὸ τοῦ 'Αλβίντζι, ὑποθέτοντος ὅτι θὰ ἔχῃ πρὸ αὐτοῦ μόνον τὴν μεραρχίαν Ζουμπὲρ καὶ προτιθεμένου νὰ κυκλώσῃ ταύτην. Ἡ 1η φάλαγξ ὑπὸ τὸν συν]χην Λουζινιὰν (5 χιλ.), κατερχομένη διὰ Καπρῖνο, θὰ προσεπάθει νὰ ὑπερκεράσῃ τὸ ἀριστερὸν τῶν ἐν Ρ. γαλ. δυνάμεων. Αἱ 2α (στρατ. Λιπταίν 4,5 χιλ.), 3η (στρατ. Κόμπλος 4 χιλ.) καὶ 4η (στρατ. 'Οκσκάϋ 3,5 χιλ.), κατερχόμεναι ἀπὸ Λα-Κορόνα, θὰ προσέβαλον κατὰ μέτωπον τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ρ. Ἡ 5η φάλαγξ (στρατ. Κασδανοβὶλ 7 χιλ.), μεθ' ἧς ἐπορεύετο τὸ μεῖζον μέρος τοῦ ἱππικοῦ καὶ τοῦ πυρ]κοῦ, βαδίζουσα διὰ τῆς κατὰ μῆκος τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ 'Αδίγη ὁδοῦ, θὰ ἀνήρχετο πρὸς τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ρ. διὰ τῆς 'Οστέρια. Τέλος ἡ φάλαγξ (στρατ. Βουκάσσοβιτς 3 χιλ.) μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ πυρ]κοῦ, βαδίζουσα διὰ τῆς δεξιᾶς ὄχθης, θὰ ἐξεπόρθει τὸ φρούριον τοῦ Κιοῦζα καὶ θὰ προσέβαλε τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ρ. ἀπὸ νώτων, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ θὰ ὑπεστήριζε διὰ τοῦ πυροβολικοῦ της τὸν ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου τούτου ἀγῶνα τῶν ἄλλων φαλάγγων.

Τὰ κατὰ συνέπειαν τῶν ἑκατέρωθεν διατάξεων γεγονότα ἐξειλίχθησαν ὡς ἑξῆς: *'Αγὼν τῆς λὰ Κορόνα.* Τὴν πρωΐαν τῆς 12 'Ιαν. ἡ ὑπ' ἀριθ. 3 αὐστρ. φάλαγξ προσβάλλει τὰς εἰς λὰ Κορόνα γαλ. θέσεις, δὲν ὑποστηρίζεται ὅμως καὶ ὑπὸ τῆς 2ας φάλαγγος, ἀναμενούσης τὴν ὑπὸ τῆς χιόνος ἐπιβραδυνθεῖσαν ἐν τῇ πορείᾳ της 1ην φάλ. καὶ οὕτω οἱ Γάλλοι κατορθώνουν νὰ διατηρήσουν τὰς θέσεις των καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὴν νύκτα τῆς 12—13 'Ιαν. ὁ Ζουμπὲρ μανθάνει, ὅτι μία αὐστρ. φάλαγξ (ἡ ὑπὸ τὸν συντ. Λουζινιάν), κατερχομένη ἀπὸ τὸν αὐχένα τῆς Φερράρα, ἠπείλει νὰ ὑπερκεράσῃ τὸ ἀριστερόν του καὶ ἀποφασίζει νὰ συμπτυχθῇ πρὸς Ρ. Τὴν ἑπομένην

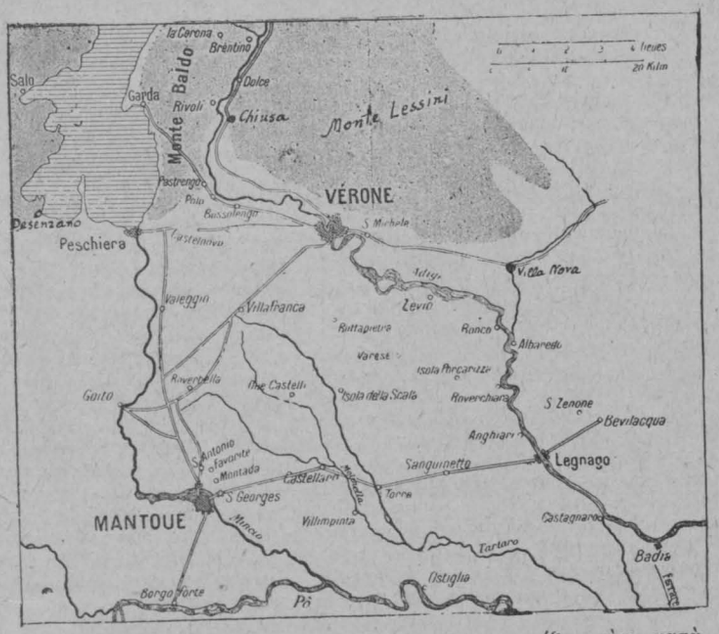

13 'Ιανουαρίου ὁ στρατηγὸς 'Αλβίντζι προπαρασκευάζει τὴν κατὰ τοῦ ὀροπεδίου Ρ. ἐπίθεσίν του, ὠθεῖ δὲ πρὸς τοῦτο τὰς 2αν καὶ 3ην φάλαγγας εἰς Καπρῖνο καὶ Σὰν Μαρτῖνο, ἐνῷ ἡ 1η φάλ. ἀφικνεῖται ἐν τῷ μεταξὺ εἰς Λούμινι. Τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Ζουμπέρ, κρίνων ἐκ τῶν πυρῶν τῶν ἐχθρικῶν καταυλισμῶν, ὅτι πρόκειται περὶ λίαν πολυαριθμοτέρων αὐτοῦ ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἀποφασίζει νὰ ἀποσυρθῇ πρὸς Καστελνόβο καὶ ἀρχίζει ἐντὸς τῆς νυκτὸς τὴν ὑποχωρητικὴν κίνησίν του ταύτην, ὅτε λαμβάνει διαταγὴν τοῦ Βοναπάρτου, σπεύδοντος πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὅπως κρατήσῃ πάσῃ θυσίᾳ τὰς πρὸ τοῦ Ρ. θέσεις του μέχρις ἀφίξεώς του. Κατόπιν τῆς διαταγῆς ταύτης, ἀναστέλλει τὴν ὑποχώρησίν του. Ὁ Βοναπάρτης, καταφθάσας ἐν τῷ μεταξύ, περὶ τὴν 2αν πρωϊνὴν ὥρ. τῆς 14 'Ιαν., προβαίνει εἰς ἀναγνώρισιν τῶν ἐχθρικῶν θέσεων καὶ ἐκ τῶν πυρῶν τῶν καταυλισμῶν ἀντιλαμβάνεται τὴν εἰς πέντε φάλαγγας διάταξιν τῶν Αὐστριακῶν καὶ τὰ δρομολόγια αὐτῶν, κατανοεῖ δ' οὕτω τὸ σχέδιον τοῦ 'Αλβίντζι. Δεδομένου ὅτι αἱ περὶ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Σὰν Μᾶρκο θέσεις ἀπετέλουν τὴν κλεῖδα τῆς τοποθεσίας, μόνη δὲ ἡ κατοχὴ αὐτοῦ θὰ ἀπηγόρευε εἰς τὴν διὰ τῆς δυτικῆς ὄχθης τοῦ 'Αδίγη βαδίζουσαν φάλαγγα, μεθ' ἧς τὸ πυρ]κὸν καὶ τὸ ἱππικὸν νὰ συνενωθῇ μετὰ τῶν προσβαλλουσῶν κατὰ μέτωπον τὸ ὀροπέδιον τοῦ Ρ. φαλάγγων, ὁ Βοναπάρτης διατάσσει τὸν Ζουμπέρ, ἵνα, ἀναλαμβάνων τὴν ἐπίθεσιν τὴν 5 πρωϊνὴν ὥρ., ἀνακαταλάβῃ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Σὰν Μᾶρκο καὶ τὰ ὑψώμ. τοῦ Τρομπαλόρα. Ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἐπιτυγχάνει πλήρως, τῶν Αὐστριακῶν αἰφνιδιασθέντων. Εἰς τὸ δεξιὸν ὁ στρατ. Βιὰλ ἀνακαταλαμβάνει τὸ Σὰν Μᾶρκο, εἰς τὸ κέντρον ὁ στρατ. Σανδὸς βαδίζει πρὸς Ροβίνα καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν ὁ στρατ. Λιμπλεῦ ἀνακαταλαμβάνει τὰ ὑψώμ. Τρομπαλόρα. Μία ἡμιταξ. διατίθεται εἰς τὴν περιβολὴν τοῦ 'Οστέρια, ἵνα συγκρατήσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς φάλαγγος Κασδάνοβιτς. 'Αλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ Αὐστριακοὶ ἀναλαμβάνουν τὴν ἐπίθεσιν, ἡ δὲ θέσις τῶν Γάλλων καθίσταται δυσχερὴς μέχρις ἀφίξεως τῆς Μερ. Μασσενᾶ. Τὸ δεξιὸν αὐτῶν κατορθώνει νὰ τηρήσῃ τὰς θέσεις του καὶ τὸ κέντρον προχωρεῖ κατά τι. Τὸ ἀριστερὸν ὅμως, προσβληθὲν ὑπὸ τῶν πολὺ ὑπερτέρων δυνάμεων τῆς φάλαγγος Λιπταίν, κάμπτεται περὶ τὴν 9 ὥρ. Ὁ Βοναπάρτης σπεύδει πρὸς τὰ ἐκεῖ, προσάγων καὶ τὰ πρῶτα κα-